

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum anima Christi sciat omnia illa quæ Deus potest facere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

sciendi, secus enim esset si diversis rationib. cognoscerentur: sed illa quantitas quae est ex efficacia cognitionis, scientia per se competit: quia quantitas talis attenditur secundum exitum operationis intellectuales ab intellectuali virtute, & ideo non est simile.

Ad xi. dicendum, quod filius Dei non assumpsit omnes illos defectus, qui poterunt ei inesse sine impedimento humane redemptionis: sed hoc est verum quod illos tantum assumpsit, quorum assumpcio ad redemptionem humani generis competens erat. Et tamen quæcumque nescientia esset defectus, redemptio nem humani generis impediens: quia in redemptore per quem gratia & veritas per totum humanum genus diffundenda erat, requirebatur plenitudo gratiæ, & veritatis, cui quilibet scientia defectus præiudicare poterat.

Ad xii. dicendum, quod Christus per infirmitatem corporis venit infirmitatem anime sanare, quod consistit in defectu gratiæ & cognitionis, unde quamvis defectus corporales assumpsit, defectum tamen scientiæ & gratiæ nullo modo assumere debuit.

Ad xiii. patet solutio ex dictis. Ad xiiii. dicendum, quod quantitas extensio- nis, ut ex dictis patet, est scientiæ accidentalis, quæ tamen autem intentiona est essentialis, ut ex dictis patet, & ideo non est simile.

ARTICULUS V.

Utrum anima Christi sciat omnia illa, quæ Deus potuit facere.

Quæritur, utrum anima Christi sciat omnia illa, quæ Deus potuit facere. Et vñ quod sic, quicquidque scit maius, potest scire minus: sed Deus est maius, quam quicquid potest facere; quia quicquid potest facere, creatum est, ergo cum anima Christi cognoscat Deum, multo magis potest cognoscere quicquid Deus potest facere. Sed dicitur, quamvis Deus sit maius, tamen anima Christi est ordinata ad cognitionem Dei, non autem ad cognitionem omnium quæ Deus potest facere.

¶ 2 Sed contra, Deus quævis sit in se magis cognoscibilis quam aliqua creatura, tamen creatura est magis cognoscibilis quo ad nos quam Deus: sed quicquid Deus potest facere, est creatura, ergo anima est magis nata cognoscere quicquid Deus potest facere, quam ipsum Deum.

¶ 3 Præ. Anima Christi videt divinam virtutem, sicut & divinam essentiam: dñ autem quod videt essentiam totam, sed non totaliter, ergo videt virtutem totam & si non totaliter: sed non potest videti virtus tota, nisi videatur ad quæcumque potest se extendere, ergo anima Christi cognoscit omnia quæ Deus potest facere.

¶ 4 Præ. Quicquid Deus potest facere, potest manifestare: sed quicquid potest manifestari alicui creatura, Christo manifestatum est, ergo quicquid Deus potest facere, est manifestatum Christo.

¶ 5 Præ. Illud est cõicabile alicui, quod non dicit defectum in cõicante nec in eo cui cõicatur: sed conferre anime Christi omnium scientiam, quæ Deus potest facere, non dicit defectum alicui in Deo, cum hoc ad maximam liberalitatem ipsius pertinere videatur, nec in anima Christi, cum ad maximam perfectionem eius pertineat: ergo hoc cõicabile fuit anime Christi, & ita fuit ei communicatum.

¶ 6 Præ. Si anima Christi nescit omnia quæcumque potest facere Deus, dato quod Deus illud faceret, anima Christi nesciret illud nisi de nouo addisceret: sed inconueniens est ponere quod anima Christi

A aliquid existentium ignoret, vel quod aliquid de nouo addiscat, ergo anima Christi scit omnia, quæ Deus potest facere.

SED CONTRA. Si anima Christi scit quicquid Deus potest facere, omne illud, quod Deus potest facere, ad animam Christi terminatur: sed anima Christi est finita, cum ergo Deus infinita possit facere, sequitur quod infinitum terminetur ad finitum, quod est impossibile, ergo & primum scilicet quod anima Christi possit scire quicquid Deus potest facere.

¶ 2 Præ. Sicut essentia diuina est infinita, ita & diuina uirtus: sed anima Christi non potest comprehendere essentiam diuinam ratione suæ infinitatis, ergo nec diuinam uirtutem, & sic non potest cognoscere quicquid Deus potest facere.

¶ 3 Præ. Quanto aliquid perfectius cognoscit ab aliquo, tanto in eo plura cognoscunt: sed Deus perfectius cognoscit seipsum quam anima Christi, ergo plura in seipso cognoscit quam anima Christi cognoscit in uerbo, sed Deus nihil aliud cognoscit in se, quod est, vel fuit, vel futurum est, vel potuit esse, vel fuisse, uel futurum esse, ergo anima Christi non cognoscit omnia ista.

RESPON. Dicendum, quod circa hoc aliqui diuersimode opinati sunt, quidam enim dixerunt quod non solum anima Christi, sed quilibet anima uidet in uerbo quicquid in eo uideri potest, hoc est non solum ea quæ sunt uel erunt, uel fuerunt, sed quæcumque Deus potest facere. Qui quidem hoc decepti sunt, quia aestimabatur modum uideri res in uerbo, simile modo uideri dires in speculo materiali, in quo imagines rerum secundum suam multitudinem & diuersitatem reseruit. In Deo autem rerum rationes sunt unite & simpliciter, ut dicit Dionysius autem essent in eo per uiam multitudinis & diuersitatis, tunc omne quod in eo cognoscitur potest, eo uisio cognosceretur, & ita ab omnibus uidentibus Deum per essentiam omnia uidentur, quæ Deus potest facere, cum omnia ista in Deo cognosci possint; sed quia expresse aliquid Deum uidentur per essentiam dicuntur aliqua nescire, sicut patet de angelis quorum unus ab alio illuminatur secundum Dionysium, inde est, quod quidam hanc perfectionem cognitionis non omnibus Deum uidentibus anime Christi solum attribuerunt, ut si sola ipsa sciret omnia, quæ Deus facere, sed quia non uidebatur conueniens, quod operatio infinita creaturæ finitæ attribueretur, nec hoc possit esse sine operatione infinita, ut omnia uideantur quæ Deus potest facere, id quidam dixerunt, quod anima Christi actu non uidet omnia, quæ Deus potest facere: uidet tamen in habitu. Ita enim perfecte uerbum cognoscit, ut quicquid uelit cognoscere conuertendo se ad uerbum, eius cognitionem in uerbo accipiat, quæ non semper omnia speculetur in actu, quæ in uerbo potest cognoscere: sed istud non uis uerum, quia anima Christi & quilibet beatus quantum ad uisionem beatam, qua uidet uerbum, & res in uerbo, non parit successione in intelligendo; quia secundum Augustinum in 14. de Trinitate patria non est uolubiles cogitationes. Vñ oportet ponere, quod anima Christi omnia quæ habitu uidet in uerbo, actu in eo uideat. Et huic cõsonat dictum Philo. quod uult felicitatem non esse secundum habitum tantum; sed secundum actum. Præterea, sicut est inconueniens ponere operationem creatam uiam extendentem se ad omnia, quæ Deus potest facere, ita est inconueniens ponere respectu eorum habitum creatum. Et ideo dicendum secundum alios, quod anima Christi non cognoscit omnia, quæ Deus potest facere, cuius ratio est, quia in cognoscendo duo sunt consideranda, scilicet id quod cognoscitur, & modus cognoscendi. In quorum uno cõtingit quandoque aliquos conuenire, qui in altero differunt, sicut cum unum & idem

Quæritur, utrum anima Christi sciat omnia illa, quæ Deus potuit facere. Et vñ quod sic, quicquidque scit maius, potest scire minus: sed Deus est maius, quam quicquid potest facere; quia quicquid potest facere, creatum est, ergo cum anima Christi cognoscat Deum, multo magis potest cognoscere quicquid Deus potest facere. Sed dicitur, quamvis Deus sit maius, tamen anima Christi est ordinata ad cognitionem Dei, non autem ad cognitionem omnium quæ Deus potest facere.

¶ 2 Sed contra, Deus quævis sit in se magis cognoscibilis quam aliqua creatura, tamen creatura est magis cognoscibilis quo ad nos quam Deus: sed quicquid Deus potest facere, est creatura, ergo anima est magis nata cognoscere quicquid Deus potest facere, quam ipsum Deum.

¶ 3 Præ. Anima Christi uidet divinam virtutem, sicut & divinam essentiam: dñ autem quod uidet essentiam totam, sed non totaliter, ergo uidet virtutem totam & si non totaliter: sed non potest videti virtus tota, nisi videatur ad quæcumque potest se extendere, ergo anima Christi cognoscit omnia quæ Deus potest facere.

¶ 4 Præ. Quicquid Deus potest facere, potest manifestare: sed quicquid potest manifestari alicui creatura, Christo manifestatum est, ergo quicquid Deus potest facere, est manifestatum Christo.

¶ 5 Præ. Illud est cõicabile alicui, quod non dicit defectum in cõicante nec in eo cui cõicatur: sed conferre anime Christi omnium scientiam, quæ Deus potest facere, non dicit defectum alicui in Deo, cum hoc ad maximam liberalitatem ipsius pertinere videatur, nec in anima Christi, cum ad maximam perfectionem eius pertineat: ergo hoc cõicabile fuit anime Christi, & ita fuit ei communicatum.

¶ 6 Præ. Si anima Christi nescit omnia quæcumque potest facere Deus, dato quod Deus illud faceret, anima Christi nesciret illud nisi de nouo addisceret: sed inconueniens est ponere quod anima Christi

Quæritur, utrum anima Christi sciat omnia illa, quæ Deus potuit facere. Et vñ quod sic, quicquidque scit maius, potest scire minus: sed Deus est maius, quam quicquid potest facere; quia quicquid potest facere, creatum est, ergo cum anima Christi cognoscat Deum, multo magis potest cognoscere quicquid Deus potest facere. Sed dicitur, quamvis Deus sit maius, tamen anima Christi est ordinata ad cognitionem Dei, non autem ad cognitionem omnium quæ Deus potest facere.

Cap. 5. de diu. nom. parum ante med.

Cap. 7. cele. hier. a med.

Cap. 16. a me dio, co. 3.

1. Ethl. c. 8. co mo 5.

Quæritur, utrum anima Christi sciat omnia illa, quæ Deus potuit facere. Et vñ quod sic, quicquidque scit maius, potest scire minus: sed Deus est maius, quam quicquid potest facere; quia quicquid potest facere, creatum est, ergo cum anima Christi cognoscat Deum, multo magis potest cognoscere quicquid Deus potest facere. Sed dicitur, quamvis Deus sit maius, tamen anima Christi est ordinata ad cognitionem Dei, non autem ad cognitionem omnium quæ Deus potest facere.

est quod a diuersis cognoscitur, ab uno tamen mi-
 nus & ab altero magis. Illud autem, quod per se of-
 fertur ad cognoscendum, pertinet ad id, quod cog-
 noscitur, quod autem in alio cognoscitur, pertinet
 ad modum cognoscendi eius, in quo cognoscitur.
 Sicut si aliquis cognoscat aliquod principium, &
 in eo accipiat cognitionem aliquarum conclusio-
 num, illarum conclusionum cognitio dependet ex
 modo cognoscendi principium. Quanto enim aliq-
 uis principium perfectius cognoscit, tanto conclusio-
 nes plures in eo intuetur: sed quantumcumq; de-
 biliter principium cognoscat, semper substantia ip-
 sius principij remanet ei cognita, & id eius cog-
 nitio non determinat aliquem modum cognoscen-
 di, sicut determinabat cognitio conclusionum, q-
 in eo cognoscebantur. Et inde est, quod eorum qui
 bus offertur vnum principium, oēs ipsam substan-
 tiam principij cognoscunt, non autem euales nu-
 mero, vel easdem conclusiones: sed in hoc differunt
 sicut & in modo cognoscendi principium; omnes
 autem, qui Deum per essentiam vident, dicuntur
 totam essentiam Dei videre: quia nihil est essentie
 quod ab aliquo eorum non sit visum, cum essen-
 tia diuina partem non habeat, non tamen omnes
 eam totaliter vident: sed ipse solus se totaliter ui-
 det, ut si. modus cognoscentis adequetur modo rei
 cognite. quanta enim est cognoscibilitas diuinæ
 essentie, tanta est efficacia diuini intellectus in co-
 gnoscendo, non autem hoc potest dici de aliquo
 intellectu creato. Et ideo nullus intellectus creatus
 pertingit ad hoc, ut ita perfecte uideat diuinam es-
 sentiam sicut ipsa uisibilis est, ratione cuius nullus in-
 tellectus creatus eam comprehendere potest: sed inter in-
 tellectus creatos unus alio perfectius diuinam essen-
 tiam uidet. Et ita patet, quod ex quo cognoscere ali-
 quid in uerbo dependet ex modo cognitionis uerbi,
 sicut impossibile est, quod aliquis intellectus crea-
 tus pertingat ad perfectum modum cognoscendi
 uerbum, ut cognoscibile est: ita impossibile est, ut
 aliquis intellectus creatus cognoscat omnia, quæ
 in uerbo cognosci possunt, & hæc sunt omnia quæ
 Deus potest facere. Vnde impossibile est, quod ani-
 ma Christi sciat omnia, quæ Deus potest facere, si-
 cut impossibile est quod comprehendat uirtutem
 diuinam. Tunc enim unaquæque res comprehen-
 ditur, quando eius definitio scitur, definitio. n. est
 virtus comprehendens rem. Cuiuslibet autem uir-
 tutis definitio sumitur ex his, ad quæ uirtus se ex-
 tendit. unde si anima Christi sciret omnia, ad quæ
 uirtus Dei se extendit, comprehenderet omnino
 uirtutem Dei, quod est omnino impossibile.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quicquid
 Deus potest facere, est minus, quam ipse Deus, &
 facilius posset ab anima Christi cognosci, si animæ
 Christi per se offerretur quicquid Deus potest fa-
 cere: sicut per se ei præsentatur ipse Deus: nunc au-
 tem ea quæ potest facere Deus, uel quæ fecit, non
 offeruntur animæ Christi in seipsis; sed in uerbo,
 & ideo ratio non sequitur.

AD II. dicendum, quod semper illud per quod
 alterum cognoscitur, se habet in ratione magis no-
 ti. Et ideo quamuis secundum aliquem modum co-
 gnoscendi, creatura sit magis nota quo ad nos, quã
 Deus: tamen in illo modo cognitionis quo res uide-
 tur in uerbo, ipsum uerbum est magis notum quã
 res uisæ in uerbo. unde ratio non sequitur.

AD III. Dicendum, quod uirtus dupliciter con-
 siderari potest, uel quantum ad ipsam substantiam
 uirtutis, & sic anima Christi uidet totam diuinam

uirtutem, sicut totam essentiam: uel quantum ad ea,
 quæ se extendit uirtus ex quibus quantitas uirtutis
 consideratur, & sic non uidet totam uirtutem, quia
 hoc esset comprehendere uirtutem, ut dictum est.

AD IIII. dicendum, quod sicut non potest esse
 quod sit factum quicquid Deus potest facere, quia
 sic Deus fecisset tot quod non posset plura, & sic e-
 ius potentia esset limitata ad creaturas actu exis-
 tentes: ita non potest poni, quod alicui creatura sit ma-
 nifestatum quicquid Deus potest facere, uel manifestare.

AD V. dicendum, quod ponere animam Chri-
 sti cognoscere omnia quæ Deus potest facere, im-
 portat defectum ex parte ipsius Dei, si ipsum Deum
 comprehendit ab anima Christi, quod derogat in-
 finitati eius.

AD VI. dicendum, quod hoc modo oportet ad
 hanc rationem respondere, sicut ad argumenta
 de prædestinatione. quamuis. n. possibile sit cum q-
 est prædestinatus, damnari, quam cito tamen ponit-
 tur esse damnatus, simul cum hoc ponitur non fuisse
 prædestinatus: quia ista duo non possunt simul
 stare, quod sit prædestinatus & damnatus. Similiter
 dico quod cum anima Christi sciat omnia, quæ
 Deus præuidit se facturum, simul cum hoc quod
 ponitur Deum aliquid aliud facere, ponitur illud
 Deum præuidisse se facturum, & animam Christi
 illud scire. Et sic non est necessarium, quod ponamus
 in anima Christi alicuius rei ignorantiam, uel
 quod addidit de nouo.

ARTICVLVS VI.
 Verum ea cognitione, qua anima Christi res in propria na-
 tura cognouit, omnia sciat.

SEXTO queritur, utrum cognitione illa, qua ani-
 ma Christi scit res in propria natura, sciat omnia.
 Et ut quod sic, capacitas enim anima non de-
 terminatur ad certum numerum scibilium. si igitur
 capacitas animæ Christi per scientiam rerum in pro-
 prio genere, sufficienter impleta est, oportet ponere
 quod scit hanc scientiam omnia cognoscit.

¶ 1. Præ. Omne illud quod est in potentia, est in
 perfectum, antequam ad actum reducat: sed in-
 tellectus possibilis qui animæ Christi non delectat,
 quo omnia est fieri, ut dicitur in 3. de Anima, ergo cum
 intellectus Christi non fuerit imperfectus, uidetur
 quod omnium intelligibilium notitiam habuerit.

¶ 2. Præ. Numquam pertinet ad perfectionem scien-
 tiæ non posse proficere in scientia, nisi secundum scien-
 tiam oia cognoscantur; sed anima Christi quantum
 ad habitum scientiæ, proficere non potuit sicut
 communiter dicitur. ergo per scientiam qua co-
 gnouit res in proprio genere, omnia cognouit.

SED CONTRA Anima Christi res in propria na-
 tura cognouit per habitum scientiæ creatum: sed
 habitus scientiæ creatus non potest esse similitudo
 omnium. ergo anima Christi non potuit omnia
 cognoscere, secundum istum modum scientiæ.

RESPON. Dicendum, quod ista scientia rerum
 in proprio genere ponitur in anima Christi, ut ex
 dictis patet, ut nulla naturalium perfectionum ei
 deesse inueniatur. Et ideo tamen per hanc scientiam
 sciuit, quantum naturalis animæ cognitio se exten-
 dere potest, non solum in hæc uita, sed etiam post
 mortem, eo quod Christus simul fuit secundum
 animam uiuitor & comprehensor; sed quædam sunt
 quæ naturalis cognitio nullo modo se extendere potest,
 sicut est ipsa diuina essentia, futura contingentia,
 cogitationes cordium, & alia huiusmodi. Et horum
 animæ Christi non habuit scientiam per modum istius
 sciuit ea in uerbo, non autem cognitione prophetiæ, qua
 pro-